

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BÜLTENİ

Nisan, Mayıs, Haziran 2025/Sayı: 32

içindekiler

- 03 Dünyadan Haberler
- 08 Türkiye'den Haberler
- 11 İklim Krizi Kadın Sağlığını Tehdit Ediyor
- 12 Yapay Zekânın Enerji Ayak İzi Giderek Büyüyor
- 13 1 Milyon Tür Yok Olma Tehlikesiyle Karşı Karşıya
- 14 Dünya Çevre Günü
- 15 Kaynakça

Dünyadan Haberler

Drill, Baby, Drill

2025'te göreve başladığında Trump, "ulusal enerji acil durumu" ilan ederek ABD'yi Paris İklim Anlaşması'ndan çekti ve petrol ile gaz üretimini artırmak için çevresel düzenlemeleri gevşetti. Bu adımlar, enerji fiyatlarını düşürmeyi ve ABD'yi enerji alanında bağımsız hale getirmeyi hedefliyordu. Ayrıca, Hindistan, Japonya ve Güney Kore gibi ülkelerle yapılan anlaşmalarla Amerikan petrol ve gazının ihracatını artırmayı planladı.

ABD'nin Paris İklim Anlaşması'ndan çekilme kararı ve ABD'de enerji politikaları bağlamında sıkça kullanılan "drill, baby, drill" (kaz, bebeğim, kaz) politikasını yeniden hayata geçirmesi, diğer ülkelerde de benzer adımların gündeme gelmesine neden oldu.

Endonezya'nın Tepkisi:

Endonezya'nın İklim Özel Elçisi Hashim Djojohadikusumo, ABD anlaşmaya uymuyorsa Endonezya'nın neden uyması gerektiğini sorguladı.

Endonezya, en çok karbon yayan 10 ülke arasında yer alıyor.

Djojohadikusumo, kişi başına düşen karbon emisyonunun ABD'de 13 ton, Endonezya'da ise 3 ton olduğunu belirterek adalet duygusunun sorgulandığını vurguladı.

Güneydoğu Asya ve Afrika'dan Tepkiler:

Güneydoğu Asya İklim Eylem Ağı, ABD'nin bu tutumunun diğer ülkeler için fosil yakıt üretimini artırma konusunda "mazeret" oluşturduğunu belirtti.

Güney Afrika'da ise kömürden çıkış için planlanan 8,5 milyar dolarlık geçiş projesinin iyice yavaşladığı ve daha da gecikebileceği ifade edildi.

Bu gelişmeler, küresel ölçekte yenilenebilir enerjiye geçişin ivmesini düşürme riski taşıyor. Ancak bazı uzmanlara göre temiz enerji sektöründe büyüme yine de devam edecek.

AB - Tedarik Zinciri Yasasında Geri Adım

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Almanya Başbakanı Friedrich Merz, daha önce destekledikleri AB Tedarik Zinciri Yasasının tamamen iptal edilmesini talep etti. Bu yasa, şirketlerin zorla çalıştırmaya karşı önlem almasını ve AB dışındaki faaliyetlerinin çevresel etkilerini azaltmalarını zorunlu kılıyordu.

Macron, Versailles'teki iş dünyası toplantısında yasanın "masadan tamamen kaldırılması" gerektiğini belirtti ve Merz ile tam uyum içinde olduğunu söyledi. Merz de kısa süre önce yasanın bir yıl ertelenmesini "ilk adım" olarak nitelendirmiş, ardından tam iptalin gerektiğini savunmuştu.

Yasa, özellikle Çin'den gelen düşük maliyetli rekabet ve ABD'nin agresif ticaret politikaları karşısında Avrupalı şirketleri dezavantajlı hale

getirdiği gerekçesiyle eleştiriliyor. Fransız iş dünyası ve bankalar da, yüksek uyum maliyetleri ve karmaşık raporlama yükümlülüklerinden şikâyetçi.

AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, gelen baskılar üzerine Yeşil Mutabakat kapsamındaki bazı iklim düzenlemelerini basitleştirme ve erteleme kararı aldı. Ancak bu durum, çevre örgütleri ve sol görüşlü siyasetçiler tarafından, AB değerlerinin terk edilmesi ve aşırı sağa davetiye çıkarılması olarak eleştiriliyor.

Yasa, 2025'te yürürlüğe girecekti ve şirketlerin iklim geçiş planı hazırlamasını, sivil toplum kuruluşlarının şirketlere dava açabilmesini mümkün kılacaktı. Ancak artan siyasi ve ekonomik baskılar nedeniyle geleceği belirsiz hale geldi.

Hindistan'dan Uluslararası Uzay İstasyonu'nda (ISS) Sürdürülebilirlik Deneyi

Hindistan, ISS'te insan yaşamının sürdürülebilirliğini incelemek üzere ilk biyolojik deneyini gerçekleştirmeye hazırlanıyor. Bu tarihi girişim, Başbakan Narendra Modi'nin başlattığı BioE3 Biyoteknoloji Politikası kapsamında yürütülüyor.

Deneyler, Hindistan Uzay Araştırma Örgütü (ISRO) ve Biyoteknoloji Departmanı (DBT) iş birliğiyle, Axiom-4 görevinde gerçekleştirilecek ve Hindistanlı astronot Grup Kaptanı Shubhanshu Shukla görevde yer alacak.

Projede iki ana deney bulunuyor:

- Mikroalg türlerinin uzaydaki büyüme parametreleri, genetik ve metabolik tepkileri incelenecek; dünyadaki örneklerle karşılaştırma yapılacak.
- Spirulina ve Synechococcus gibi siyanobakterilerin mikro yerçekiminde, farklı besin ortamlarında nasıl tepki verdiği araştırılacak.

Bu deneyler, uzay ortamı için en uygun mikroalg türlerini belirlemeyi ve uzun vadede uzayda sürdürülebilir yaşamın altyapısını oluşturmayı hedefliyor. Proje aynı zamanda ISRO, NASA ve DBT ortaklığında yürütülüyor.

Hindistan ve Pakistan, 'Yeni Normal' Haline Gelen Sıcak Hava Dalgalarında Kavruluyor

Hindistan ve Pakistan, daha Nisan ayında şiddetli sıcak hava dalgalarıyla mücadele ediyor. Normalde yaz sıcaklıklarının Mayıs'ta artması ve Haziran'da zirveye ulaşması beklenirken, bu yıl sıcaklar erken geldi. Uzmanlara göre bu durum, iklim değişikliğinin yarattığı "yeni normal" hâline geliyor.

Delhi'de sıcaklıklar Nisan ayında 40°C'yi aştı, bu da mevsim normallerinin 5 derece üzerinde. Rajasthan eyaletinin başkenti Jaipur'da 44°C'ye çıkan sıcaklıklar, inşaat işçileri ve çiftçilerde güneş çarpması vakalarına yol açtı. Hindistan Meteoroloji Departmanı, bu yıl mevsim normallerinin üzerinde sıcak hava dalgası günleri yaşandığını bildirdi.

Pakistan da aşırı sıcaklardan etkileniyor. Sindh eyaletindeki Shaheed Benazirabad kentinde sıcaklık 50°C'ye ulaştı, bu da Nisan ortalamasının yaklaşık 8.5°C üzerinde. Ülke genelinde sıcaklıklar 40°C'nin üzerine çıktı.

Uzmanlar, bu tür aşırı sıcakların artık istisna değil, norm hâline geldiğini belirtiyor. Ayrıca, şehirleşmenin etkisiyle kentler kırsal alanlara göre ortalama 3°C daha sıcak. Delhi ve Islamabad gibi şehirlerde bu fark açıkça hissediliyor.

Yetkililer, okullarda öğleden sonra etkinlikleri iptal ediyor, ilk yardım kitlerine sıvı takviyeleri ekliyor ve ısı stresi belirtilerine karşı önlem çağrısı yapıyor. Uzmanlar, artık sadece farkındalık değil, acil eylem gerektiğini vurguluyor.

Avrupa Uzay Ajansı (ESA)

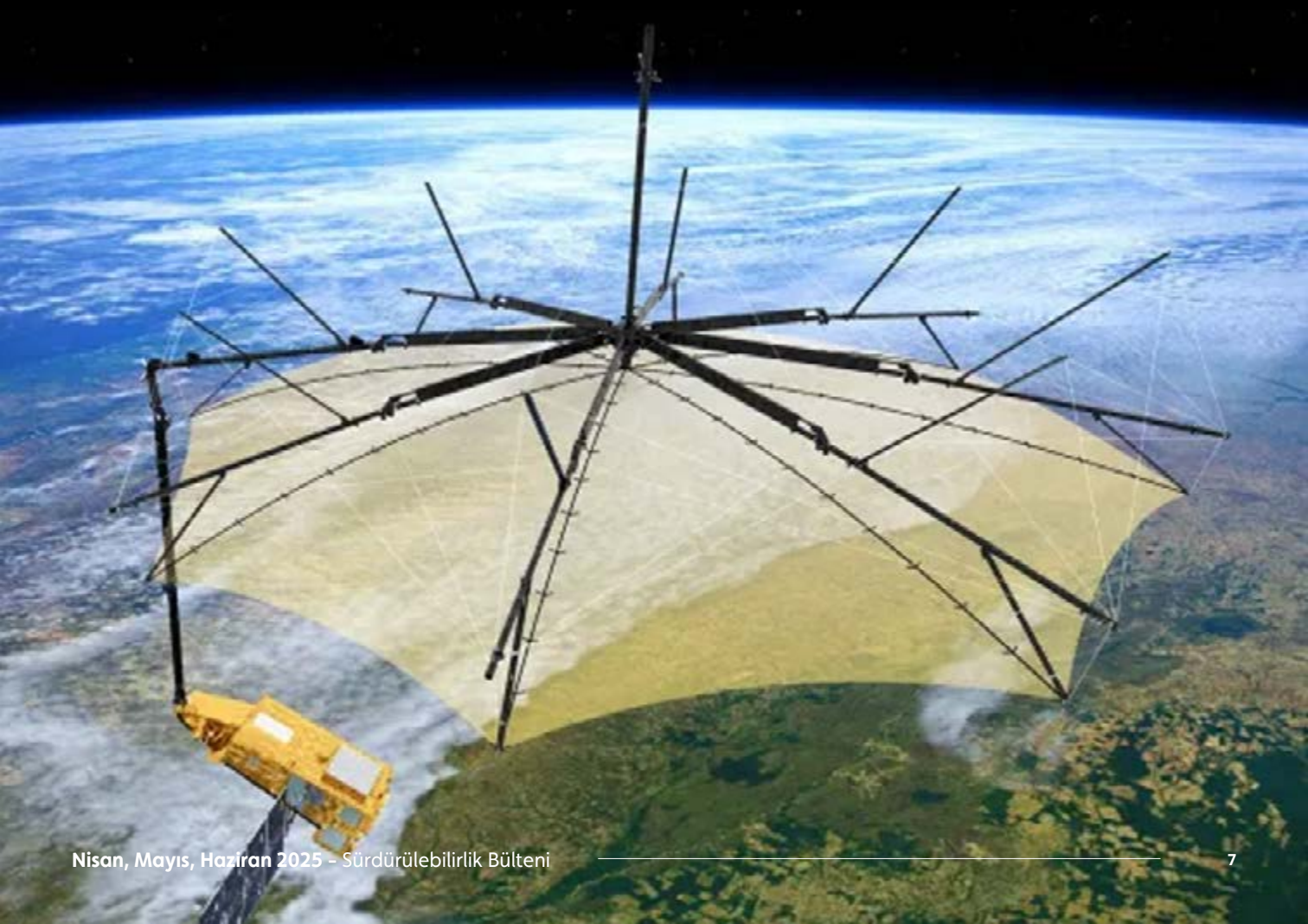
"Biomass" uydusunu 29 Nisanda fırlattı

Avrupa Uzay Ajansı (ESA), iklim değışikliği, ormansızlaşma ve karbon döngüsü üzerine veri toplamak amacıyla geliştirdiği "Biomass" adlı uydusunu 29 Nisan 2025'te başarıyla uzaya fırlattı. Airbus tarafından üretilen ve tamamen bu görev için tasarlanan uydu, ormanların karbon depolama kapasitesini ölçmek için dünyanın dört bir yanını radar dalgalarıyla tarayacak.

Biomass uydusu, özel radar teknolojisi sayesinde ormanların biyokütlesini ve yoğunluğunu üç boyutlu olarak haritalayarak

yer yüzeyine inmeden karbon hesaplaması yapılmasına olanak tanıyor. Bu sayede bilim insanları, özellikle tropikal bölgelerdeki ormanların ne kadar karbon depoladığını daha doğru bir şekilde belirleyebilecek.

Yörüngede günde 15-16 kez dönüş yapacak olan uydu, görev süresi boyunca - yani yaklaşık 5 yıl boyunca - ormanlardaki değışimleri gözlemleyerek, iklim krizinin orman ekosistemleri üzerindeki uzun vadeli etkilerini analiz etmekte kullanılacak.

Kadınların Karbon Ayak İzi

Erkeklerden %26 Daha Düşük

Londra Ekonomi Okulu (LSE) ve CREST araştırma merkezinin ortak yürüttüğü yeni bir araştırma, Fransa'da kadınların gıda tüketimi ve ulaşım alışkanlıkları dolayısıyla erkeklere kıyasla %26 daha az karbon salımı yaptığını ortaya koydu. Bu iki sektör, ortalama bir Fransız vatandaşının karbon ayak izinin yarısından fazlasını oluşturuyor.

Araştırmacılar, temsil gücü yüksek anket verileriyle bireylerin ulaşım biçimleri ve beslenme kalıplarını analiz etti. Sonuçlar, karbon ayak izi farklarının temel nedenlerinin kırmızı et tüketimi ve araba kullanımı olduğunu gösterdi. Bu iki yüksek emisyonlu tüketim alışkanlığı, sıklıkla erkek kimliğiyle özdeşleştirilmiş tercihler olarak tanımlanıyor. Araştırma, bu tercihlerdeki toplumsal cinsiyet farklılıklarının emisyon eşitsizliğini doğrudan etkilediğini vurguluyor.

Ayrıca hane yapısının da önemli bir belirleyici olduğu görüldü.

Örneğin, çift olan bireylerin gıda tüketimi birbirine yakınlaşıyor ve kadınların diyetleri bekar kadınlara göre daha karbon yoğun hale geliyor. Ancak ulaşım kaynaklı emisyonlarda fark, özellikle çocuklu çiftlerde daha da belirginleşiyor. Araştırmacılar, kiminle yaşandığı ve ev içi rollerin nasıl bölündüğünün, bireysel iklim etkisini ciddi biçimde şekillendirdiğini belirtiyor.

Araştırmanın politik açıdan en çarpıcı çıktılarından biri, kadınların net sıfır hedefleriyle uyumlu tüketim alışkanlıklarını benimsemesinin daha kolay olabileceği. Bu durum, yüksek gelirli ülkelerde kadınların iklim değişikliğine yönelik daha yüksek kaygı düzeyleri sergilemesini de açıklayabilir. Çalışma, iklim politikalarının yalnızca sektör değil, toplumsal davranış kalıplarını ve cinsiyet eşitsizliklerini de göz önünde bulundurması gerektiğine işaret ediyor.

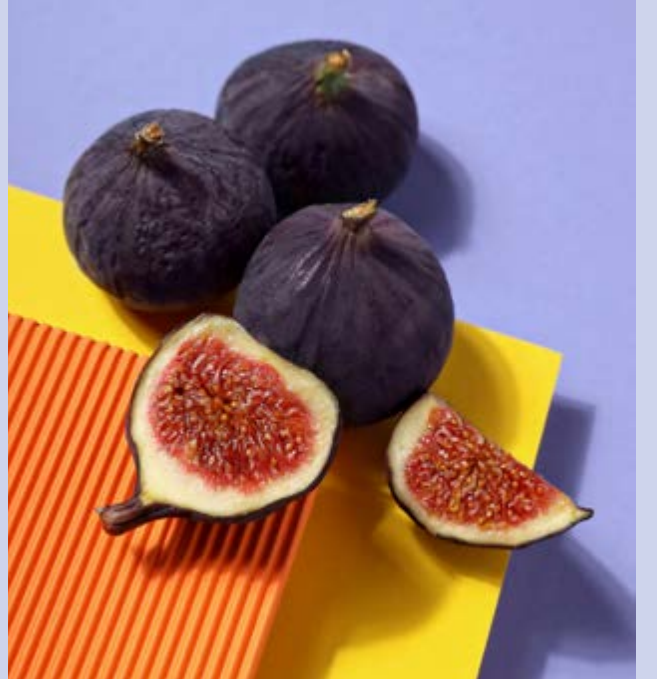
Türkiye'den Haberler

İncire Sürdürülebilirlik Ödülü

Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği'nin "Aflatoksinli Kuru İncirlerin Sürdürülebilir Yönetimi" projesi, 8-10 Mayıs 2025'te İspanya'da düzenlenen 42. Dünya Kuruyemiş ve Kuru Meyve Kongresi'nde Sürdürülebilirlik Ödülü aldı. Proje, ihracata uygun olmayan aflatoksinli kuru incirleri doğaya zarar vermeden biyogaz tesislerinde enerjiye dönüştürerek hem çevreye hem ekonomiye katkı sağlamayı amaçlıyor.

Türkiye'nin dünya kuru incir ihracatının %60'ından fazlasını gerçekleştirdiği ve Ege Bölgesi'nde yetişen Sarılop çeşidinin bu alanda öncü olduğu belirtiliyor.

2024'te başlatılan bu projeye yaklaşık 1.500 ton kontamine ürünün çevreye veya gıda zincirine karışması önlenmiş oldu.

Gökçeada Plastiksiz Ada Yolunda!

Gökçeada Belediyesi, Beyond Plastik Med Derneği'nin (BeMed) fon desteğiyle "GÖKÇEADA IMPACT" projesini hayata geçirdi. Projenin temel amacı, adayı üç yıl içinde tek kullanımlık plastiklerden arındırmak ve sürdürülebilir bir ada modeline dönüştürmek.

Gökçeada'nın yerel koşulları gözetilerek hazırlanacak Tek Kullanımlık Plastik Eylem Planı, ada halkının, işletmelerin ve kamu kurumlarının katkısıyla şekillenecek. Plan kapsamında farkındalık çalışmaları, sürdürülebilirlik eğitimleri, filtreli su sebilleri, içilebilir su noktalarının yenilenmesi ve ekolojik festivaller gibi pek çok faaliyet yer alıyor.

Belediye Başkanı Bülent Ecevit Atalay, "Gökçeada'yı halkımızla birlikte plastiksiz bir örnek ada haline getireceğiz," derken, BeMed Koordinatörü Claire Richard, projeyi "ilham verici bir toplumsal dönüşüm hareketi" olarak nitelendirdi.

Strateji ve Sürdürülebilirlik Yöneticisi Dr. Neslihan Özman ise projenin, Akdeniz'e karışan plastiklerin önlenmesinde yerel ölçekte güçlü bir adım olduğunu vurguladı: "Her gün yüzlerce kamyon plastik atığın Akdeniz'e karıştığı bir dünyada, bu proje sadece adayı değil, geleceğimizi koruma çabasıdır."

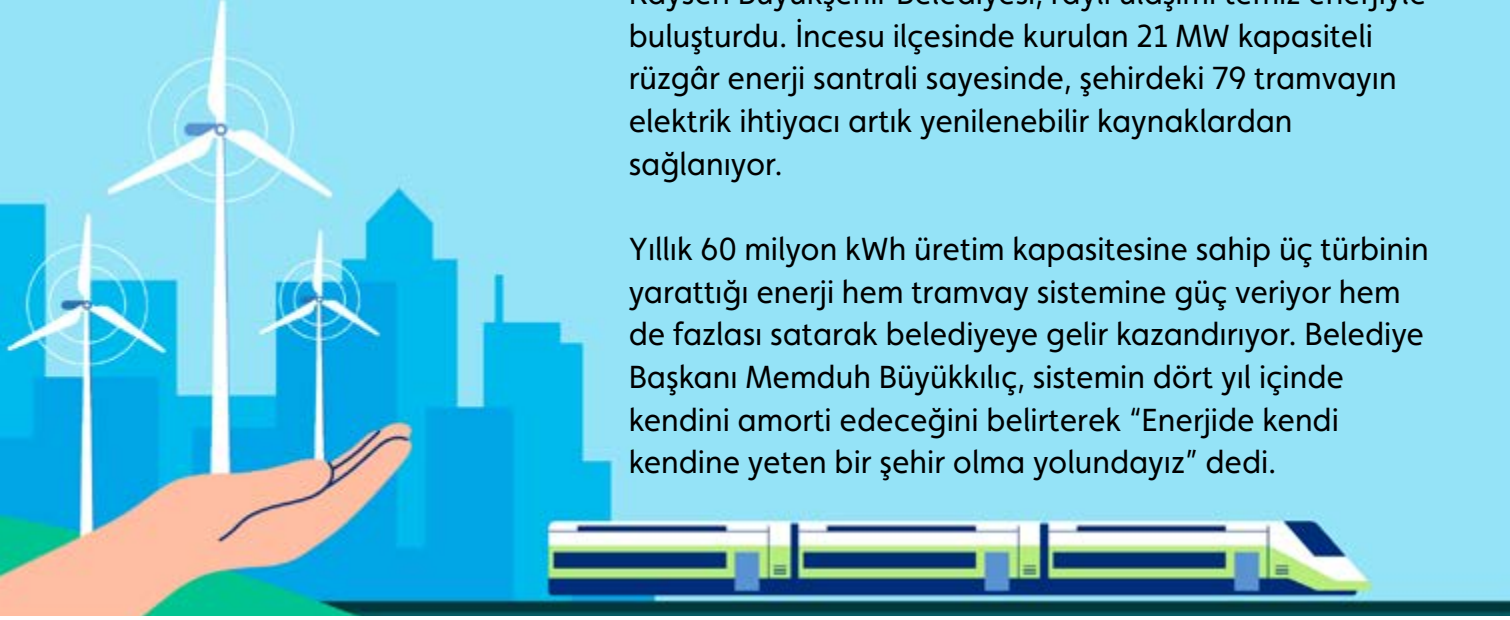
GÖKÇEADA
IMPACT

Kayseri'de Raylı Ulaşım

Artık Rüzgârla Esiyor!

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, raylı ulaşımı temiz enerjiyle buluşturdu. İncesu ilçesinde kurulan 21 MW kapasiteli rüzgâr enerji santrali sayesinde, şehirdeki 79 tramvayın elektrik ihtiyacı artık yenilenebilir kaynaklardan sağlanıyor.

Yıllık 60 milyon kWh üretim kapasitesine sahip üç türbinin yarattığı enerji hem tramvay sistemine güç veriyor hem de fazlası satarak belediyeye gelir kazandırıyor. Belediye Başkanı Memduh Büyükkılıç, sistemin dört yıl içinde kendini amorti edeceğini belirterek "Enerjide kendi kendine yeten bir şehir olma yolundayız" dedi.

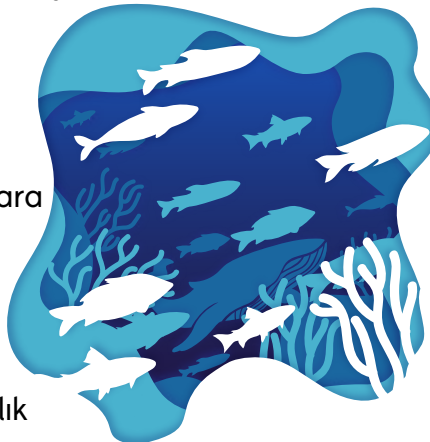
Karadeniz'de Tehlikeli Isınma:

2100'e Kadar 4°C Artış, Ekosistem ve Tarımı Tehdit Ediyor

İstanbul Teknik Üniversitesi'nden bilim insanlarının geliştirdiği yeni bir okyanus simülasyon modeline göre, Karadeniz'deki deniz yüzeyi sıcaklıkları 2100 yılına kadar 15,5°C'den 19°C'ye kadar yükselebilir. Araştırma, küresel sera gazı emisyonlarının kontrol altına alınmaması durumunda, özellikle en kötü senaryo olan RCP8.5 altında denizdeki ısınmanın ciddi çevresel ve ekonomik sonuçlara yol açacağını gösteriyor.

Artan sıcaklıkla birlikte fırtınaların şiddeti artacak, deniz seviyesi yükselecek, balık

ölümleri çoğalacak ve kıyıya yakın tarım alanlarında tuzlanma nedeniyle verimlilik kaybı yaşanacak. Simülasyonlara göre, deniz tuzluluğunda da ortalama 2–3 gramlık bir artış bekleniyor. Bu durum, özellikle düşük rakımlı ovalarda toprağın tarıma elverişsiz hale gelmesi anlamına geliyor.

Sıcaklık artışıyla birlikte deniz ısı dalgalarının sayısının ve şiddetinin de artacağı, bunun da deniz yaşamı üzerinde baskıyı artıracığı öngörülüyor. Uzmanlar, bu tabloyu değiştirmek için küresel ölçekte karbon emisyonlarının hızla azaltılması gerektiğini belirtiyor.

İklim Krizi Kadın Sağlığını Tehdit Ediyor

Küresel ısınmanın etkileri yalnızca buzulların erimesi ya da deniz seviyelerinin yükselmesiyle sınırlı değil. Bilim insanlarının son dönemde yaptığı kapsamlı araştırmalar, iklim krizinin insan sağlığı üzerinde daha önce yeterince fark edilmeyen etkilerini ortaya koyuyor. Bunlardan belki de en dikkat çekici olanı: artan sıcaklıkların, özellikle kadınlarda bazı kanser türlerinin görülme ve ölüm oranlarını belirgin şekilde artırıyor olması.

1998 ile 2019 yılları arasında Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesini kapsayan çok uluslu bir epidemiyolojik çalışmaya göre, sıcaklıktaki her bir derecelik artış, kadınlarda meme, yumurtalık, rahim ve rahim ağzı kanserlerinin hem görülme sıklığında hem de ölüm oranlarında istatistiksel olarak anlamlı artışlarla ilişkilendiriliyor. Özellikle meme ve yumurtalık kanserlerinde bu artış daha belirgin; rahim ağzı kanseri ise en az artış gösteren grup. Ancak dört kanser türünde de ölüm oranlarının arttığı dikkat çekiyor.

Bu bulgular, iklim krizinin yalnızca çevresel değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet temelli sağlık eşitsizliklerini de derinleştirdiğini ortaya koyuyor. Uzmanlara göre kadınlar, fizyolojik özelliklerinin yanı sıra yapısal eşitsizlikler nedeniyle iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerine karşı daha savunmasız. Hamilelik dönemindeki

fizyolojik kırılganlıklar, yetersiz tarama ve tedaviye erişim, düşük gelirli bölgelerde sağlık altyapısının sınırlı olması gibi nedenlerle kadınlar, çevresel stres faktörlerinden daha fazla etkileniyor. Bu eşitsizlikler, sıcaklık artışının yarattığı biyolojik stresin kanser riskini artırma etkisiyle birleşerek kritik bir halk sağlığı tehdidine dönüşüyor.

Araştırmayı yürüten uzmanlar, sıcaklık artışının kanserle olan bağına doğrudan bir nedensellik değil, karmaşık ve çoklu etki mekanizmalarıyla açıklıyor. Aşırı sıcaklar, bilinen kanserojenlere maruz kalma oranını artırabilirken; bir yandan bağışıklık sistemini baskılayarak vücudu savunmasız bırakıyor, diğer yandan sağlık hizmetlerinde iklim kaynaklı kesintiler ve yoğunluklar, erken tanı ve müdahale süreçlerini geciktiriyor. Ayrıca, hücresel düzeyde ısıya bağlı stresin, DNA hasarlarını artırarak kansere zemin hazırlayabileceği de vurgulanıyor.

Araştırmalar, sağlığa etkilerinin toplumsal eşitsizlikleri büyütebileceğini ve özellikle kadınların, yeterli önlem alınmazsa iklim kaynaklı hastalık yükünde en çok etkilenen gruplar arasında yer alacağını gösteriyor. Bu nedenle iklim politikalarının, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve sağlık hizmetlerine adil erişimi de içeren kapsayıcı bir yaklaşımla ele alınması her zamankinden daha önemli.

Yapay Zekânın

Enerji Ayak İzi Giderek Büyüyor

Yapay zekâ, yaşamın her alanına hızla entegre olurken arka planda sessiz ama devasa bir enerji tüketimi söz konusu. MIT Technology Review'un yeni analizine göre, bir sohbet botuna soru sormaktan bir görsel oluşturmaya kadar pek çok işlem, bireysel düzeyde küçük görünse de milyarlarca kez tekrarlandığında devasa bir enerji talebine ve artan karbon emisyonlarına yol açıyor.

Yapay zekâ modellerinin eğitimi ve çalıştırılması için kullanılan veri merkezleri artık yalnızca internetin değil, enerji altyapısının merkezine yerleşmiş durumda. 2024'te yalnızca ABD'deki yapay zekâ odaklı sunucuların tükettiği elektrik miktarı, yaklaşık 76 terawatt-saat ile 7 milyon hanenin yıllık tüketimine eşdeğerdi. 2028'e gelindiğinde, bu rakamın 165–326 terawatt-saat aralığına ulaşacağı ve ABD'deki tüm hanelerin %22'sine denk düşeceği öngörülüyor.

Yapay zekânın enerji talebi özellikle model kullanımı (inference) aşamasında hızla büyüyor. Bir metin sorusuna yanıt üretmek için harcanan enerji, eğer basit bir işlemse birkaç yüz joule olabiliyor. Ancak daha karmaşık sorgular, büyük modeller, yüksek çözünürlüklü görsel ya da video üretimi devreye girdiğinde birkaç milyon joule'e kadar çıkabiliyor. Bu da bir mikrodalga fırını saatlerce çalıştırmakla eşdeğer enerji tüketimi anlamına geliyor.

Daha çarpıcı olan ise: Bu verilerin çoğu hâlâ şeffaf değil. OpenAI, Google, Microsoft gibi önde gelen şirketler, yapay zekâ sistemlerinin

gerçek enerji ve karbon etkilerine dair detayları açıklamaktan kaçınıyor. Verilen tahminlerin çoğu, dolaylı hesaplamalara dayanıyor ve araştırmacılar, bu eksikliğin politika yapıcılardan kamuoyuna kadar pek çok kesimin gerçek etkiyi görmesini engellediğini belirtiyor.

Üstelik yapay zekâya yönelik altyapı yatırımları yalnızca artmakla kalmıyor; bu artış büyük ölçüde fosil yakıtlarla besleniyor. Veri merkezlerinin çoğu, kömür ve doğal gaz yoğun bölgelerde kuruluyor. Bazı projeler, nükleer ya da yenilenebilir enerji vaat etse de mevcut enerji şebekesinin hâkim yükü hâlâ fosil kaynaklardan geliyor.

Ve bu dönüşümün maliyeti yalnızca çevresel değil. Harvard Üniversitesi'nin yaptığı bir analize göre, enerji şirketlerinin teknoloji devlerine sağladığı indirimli tarifeler nedeniyle veri merkezlerinin yükü tüketicilerin faturalarına yansıyor. Bazı bölgelerde bu farkın aylık 30–40 dolar seviyesine ulaşabileceği öngörülüyor.

Bugün bir yapay zekâ uygulamasına verdiğimiz basit bir komut, belki yalnızca birkaç saniyelik enerji kullanıyor olabilir. Ancak bu komutların milyarlarca kez tekrarlandığı bir dünya, enerji şebekelerini yeniden şekillendirecek büyüklükte bir kriz barındırıyor. Şeffaflık eksikliği, sistemik dönüşüm ihtiyacı ve sürdürülebilirlik ekseninde, yapay zekâ yalnızca teknolojik değil, aynı zamanda politik ve çevresel bir mesele olarak masaya geliyor.

1 Milyon Tür

Yok Olma Tehlikesiyle Karşı Karşıya

Gezeganimizde yaşamın temeli olan biyoçeşitlilik, tarihsel bir dönüm noktasında. Küresel Biyoçeşitlilik Görünümü 3 raporuna göre, bugün dünya genelinde yaklaşık 1 milyon hayvan ve bitki türü yok olma riskiyle karşı karşıya. İklim değişikliğinin etkileri, ormansızlaşma, deniz buzullarının erimesi, mercan kayıpları ve istilacı türlerin yayılması, bu krizin başlıca tetikleyicileri arasında yer alıyor.

22 Mayıs Uluslararası Biyoçeşitlilik Günü, bu gidişata dikkat çekmek ve doğayla uyumlu sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelmek için bir hatırlatma niteliği taşıyor. 2025 yılı teması olan "Doğa ile Uyum ve Sürdürülebilir Kalkınma", biyoçeşitliliğin yalnızca ekolojik bir konu değil; aynı zamanda iklim, gıda, su güvenliği, sağlık, yoksullukla mücadele gibi alanlarda da yaşamsal bir öneme sahip olduğunu vurguluyor.

Bu yılki tema aynı zamanda 2022'de kabul edilen Kunming-Montreal Küresel Biyoçeşitlilik Çerçevesi ile de doğrudan bağlantılı. 2030'a kadar bozulmuş ekosistemlerin en az %30'unun eski haline getirilmesi, istilacı türlerin yayılımının %50 azaltılması ve doğa kaybının tersine çevrilmesi hedefleniyor.

Ancak raporlar, mevcut eğilimlerle bu hedeflere ulaşmanın zorlaştığını gösteriyor. Örneğin, ormansızlaşma hızı düşmüş olsa da kayıplar hâlâ ciddi boyutta; mangrov ormanlarının beşte biri, mercan resiflerinin büyük kısmı ve kara omurgalıların üçte biri geri dönüşsüz şekilde tehdit altında. Üstelik Arktik buzulların erimesi ve okyanus asitlenmesi gibi küresel ölçekteki değişimler, tüm canlı türlerini etkileyen baskılar yaratıyor.

Biyoçeşitlilik kaybı sadece türlerin değil, insanlığın geleceğinin de riske girmesi anlamına geliyor. Zira sürdürülebilir kalkınma amaçlarının %80'i doğrudan ya da dolaylı olarak doğayla uyumlu bir yaşam sistemine bağlı. Bu yüzden artık yalnızca doğayı korumak değil, doğa temelli çözümlerle doğayla birlikte yaşamının yollarını yeniden kurmak gerekiyor.

Dünya Çevre Günü

Her yıl 5 Haziran'da kutlanan Dünya Çevre Günü, bu yıl "Plastik Kirliliğini Yenin" temasıyla plastik atıklara karşı küresel eylem çağrısı yaptı. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) öncülüğünde düzenlenen etkinliğe bu yıl Kore Cumhuriyeti ev sahipliği yaptı. Ana kutlamalar, plastikle mücadelede örnek uygulamalarıyla öne çıkan Jeju Eyaleti'nde gerçekleşti.

Plastik kirliliği artık yalnızca çevre sorunu değil; insan sağlığı, iklim ve biyoçeşitlilik için büyük bir tehdit. İçtiğimiz suya, yediğimiz yemeğe, hatta bedenimize kadar sızan plastik parçacıklar, gezegenin her köşesini etkiliyor. Ancak UNEP'e göre, bu kriz aynı zamanda çözüme en açık çevresel sorunlardan biri. Atıkları kaynağında azaltmak, yeniden kullanım sistemlerini yaygınlaştırmak ve geri dönüşüm oranlarını artırmak mümkün.

2025 yılı boyunca UNEP, hükümetleri, şirketleri ve bireyleri; plastik kullanımını reddetmeye, azaltmaya, yeniden kullanmaya, geri dönüştürmeye ve yeniden düşünmeye çağırdı. Aynı zamanda, 2022'de başlatılan küresel plastik anlaşması müzakereleri de hız kazandı. Kore, bu anlaşma sürecinin beşinci oturumuna 2024'te ev sahipliği yaparak önemli bir rol üstlendi.

Dünya Çevre Günü'ne ev sahipliği yapan Jeju Eyaleti, 2040 yılına kadar "plastik kirliliğinden arınmış bölge" olma hedefini benimsemiş durumda. Evsel atıkların yalnızca belirlenmiş geri dönüşüm merkezlerinde toplanması, tek kullanımlık bardaklar için depozito sistemi gibi uygulamalar, Jeju'yu sürdürülebilir atık yönetimi konusunda örnek kılıyor.

Teknosa olarak, çevre üzerindeki etkilerimizi azaltma hedefimiz doğrultusunda, sorumlu tüketimi destekleyen uygulamalara öncelik veriyoruz. Ambalaj atıklarının azaltılması, geri dönüştürülmüş malzeme kullanımı ve müşterilerimizin sürdürülebilir tercihler yapmasına destek olacak farkındalık çalışmalarıyla bu mücadelenin bir parçasıyız.

Kaynakça

1. "Drill, Baby, Drill" https://www.bbc.com/news/articles/ce85709xdk4o?utm_source
2. AB – Tedarik Zinciri Yasasında Geri Adım France and Germany urge EU to scrap supply chain rules
3. Hindistan ISS'te Sürdürülebilirlik Deneyi In a first, India to conduct experiments aboard ISS to study sustainability of life in space - The Times of India
4. Avrupa Uzay Ajansı (ESA) "Biomass" uydusunu 29 Nisan'da fırlattı <https://www.washingtonpost.com/climate-environment/2025/04/29/satellite-biomass-space-forest-trees/>
5. Kadınların Karbon Ayak İzi Erkeklerden %26 Daha Düşük <https://www.lse.ac.uk/granthaminstitute/news/womens-food-and-transport-carbon-footprint-26-lower-than-mens-in-france-study-finds/>
6. İncire sürdürülebilirlik ödülü İncire sürdürülebilirlik ödülü - Ekonomi Haberleri
7. Gökçeada Plastiksiz Ada Yolunda! <https://www.ekoik.com/gokceada-plastiksiz-ada-olmayi-hedefliyor/>
8. Kayseri'de Raylı Ulaşım Artık Rüzgârla Esiyor! <https://temizenerji.org/2025/04/29/kayseride-tramvaylar-ruzgar-enerjisiyle-calisiyor/>
9. Karadeniz'de Tehlikeli Isınma: 2100'e Kadar 4°C Artış, Ekosistem ve Tarımı Tehdit Ediyor <https://www.ekoik.com/cok-daha-az-yasayan-bir-deniz-karadenizde-sular-2100e-kadar-4-derece-isinabilir/>
10. İklim Krizi Kadın Sağlığını Tehdit Ediyor: Artan Sıcaklıklar Kanseri Riskini Derinleştiriyor <https://www.independent.co.uk/climate-change/news/global-warming-cancer-women-climate-change-b2756661.html>
11. Yapay Zekânın Enerji Ayak İzi Giderek Büyüyor <https://www.technologyreview.com/2025/05/20/1116327/ai-energy-usage-climate-footprint-big-tech/>
12. 1 Milyon Tür Yok Olma Tehlikesiyle Karşı Karşıya <https://www.ekoik.com/1-milyon-hayvan-ve-bitki-turu-yok-olma-tehlikesiyle-karsi-karsiya/>
13. Dünya Çevre Günü 2025 <https://www.worldenvironmentday.global/about/theme-host>

**Yorum ve önerileriniz için:
surdurulebilirlik@teknosa.com**